

Sporazum podpisan!

V vsej Jugoslaviji je zavladalo največje navdušenje in veselje
Posebno poročilo „Slovenski besedi“

Zagreb, 7. oktobra. Končno besedilo sporazuma je bilo včeraj v Beogradu definitivno redigrirano in pripravljeno za podpis. Zvečer so se zbrali v Beogradu vsi trije šefi beograjskega dela Združene opozicije gg. Aca Stanojević, Ljuba Davidović in Joca Jovanović in takoj podpisali sporazum. S podpisanim besedilom sporazuma so delegati beograjske Združene opozicije gg. dr. Lazar Marković, Boža Vlajić in dr. Gavrilović nemudoma odpotovali z brzovlakom v Zagreb, kamor so prispeli danes zjutraj. Takoj po prihodu so se podali k predsedniku KDK

Dr. Dinko Puc:

Neuvidevnost

Brez gospodarskega sporazuma ne more biti tudi političnega soglasja

Ljubljanska sekcija Udruženja jugoslovanskih inženirjev je nedavno objavila načrt sistematičnega dela v Sloveniji. V tem načrtu je poudarjala — kakor je čisto naravno — nujno potrebo zveze Slovenije z morjem in pa potrebo dvojnega tira na progi Zagreb—Zidani most. Reakcija na to je prišla točno, a ne od tam, od koder bi jo bili pričakovali. «Hrvatski dnevnik» je bil tisti, ki je priobčil polemičen članek, pisan očitno od človeka, ki teh problemov niti najmanj ne pozna.

Takole piše: «Zasnovatelj tega načrta (namreč zveze Slovenije z morjem) je imel verjetno pred očmi bogastvo hrvaških krajev, Gorskega Kotara in njegovo veliko turistično vrednost, zaradi česar je hotel mnoge inozemske turiste in potnike, ki bi hoteli v ta kraj ali pa potovati preko njega v Dalmacijo, prisiliti na neki način, da potujejo iz Avstrije preko Slovenije in da potrošijo del svojega novega v Sloveniji. Dosedaj so ti inozemski potniki potovali vedno preko Zagreba, odtod pa krenili v Gorski Kotar, Dalmacijo ali Hrvaško Primorje. Očitno je zasnovatelj tega načrta hotel povezati hrvaške kraje in njihovo zaledje s Slovenijo in jih na ta način gospodarsko zarobiti.»

Ne veste, ali bi se smejali ali jokali. Pisec teh vrst očitno ne ve, da se borimo za zvezo Slovenije z morjem, odkar obstoji Jugoslavija in da v tej borbi nismo osamljeni. Prav zastopniki Hrvaškega Primorja so bili tisti, ki so prvi uvideli nujnost te zveze in ki so vsled tega s Slovenci ustanovili pod predsedstvom sušaškega župana Ružiča akcijski odbor, ki — kolikor vemo — obstoji še danes. Dvomimo, da bi bili to storili, ako bi bili mislili, da jih bo železnica Črnomelj—Vrbovsko ali pa avtocesta Ljubljana—Sušak gospodarsko zaslužila. Storili so to, ker so kot dobri gospodarstveniki vedeli, da imajo morská pristanišča le takrat, kadar imajo zvezo, ako so zvezana s čim širšim zaledjem po kar mogoče direktnih in ugodnih progah. Zanje je jasno, da bi Hrvaško Primorje zvezetelo šele takrat, kadar bo zvezano s Slovenijo ter na ta način po najkrajši poti tudi z vso srednjo Evropo!

Rezoniranje pisca v «Hrvatskem dnevniku» nas spominja famozne tarifne politike svoječasnne Madžarske, ki je na vse načine favorizirala na škodo Zagreba vsako progo, ki je šla preko Budimpešte ali pa na Reko, čeprav je bila še tolikokrat daljša. Hrvatje so bili svojčas prvi, ki so se borili proti taki nenaravni in celotnemu gospodarstvu škodljivi prometni politiki. Danes padajo sami v pogreške svojih nekdanjih tlačiteljev in mislijo, da bo njihovo gospodarstvo propadlo, ako se Slovenci in tujci ne bodo vozili na njihovo morje preko Zagreba. Ne pomislijo, da potrebujemo za razdaljo 80 km, ki nas loči od Sušaka v zračni črti, 371 km vožnje in da bi se v primeru zveze Slovenije preko Gorskega Kotara promet, tako osebni kakor tovarni, podesetoril, a ne v naših krajih, marveč v Hrvaškem Primorju! Ne pomislijo, da moramo danes usmerjati svoj tranzitni promet preko Italije in da vsako leto na tem izgubi naša država toliko dohodkov, da bi bila zveza Slovenije z morjem plačana v štirih letih.

Branjevska politika je, ako se kdo zaradi nekaj špricerjev, ki jih event. potniki popijejo na zagrebškem kolodvoru, upira normalnemu gospodarskemu razvoju. Zveza Slovenije z morjem ne bo napravila hrvaških pokrajin odvisnih od Slovenije, ampak jim bo prinesla prometa, zaslužka in bogastva. In če govorimo o gospodarski odvisnosti, bo bolj Slovenija odvisna od Primorja, kakor narobe, ker je znano, da vedno zaledje gravitira na morje, na pristanišča in ne narobe.

«Hrvatski dnevnik» se upira tudi dvojnemu tiru na progi Zidani most—Zagreb, češ da je to želja «tujih gospodarskih krogov, ki žele po najkrajši in najbrži poti pošiljati svoje proizvode na

g. dr. Mačku in z njim nekaj časa konferirali. Danes opoldne sta sporazum podpisala tudi predsednika zagrebške Kmečko-demokratske koalicije gg. dr. Maček in Adam Pribičević. Po opravljenem podpisu je prečital narodni poslanec g. Sava Kosanović zbranim novinarjem krajši komuniké o izvršenem podpisu. Sklenjeno je bilo, da se besedilo sporazuma razglasi javnosti v 4 dneh. Vest o podpisu sporazuma, ki se je z bliskovito naglico razširila po vsej državi, je med narodom naletela na nepopisno navdušenje in izzvala brezmejno veselje.

hrvaško tržišče in tako konkurirati hrvaškemu gospodarstvu». Kakor da bi mogla mala Ljubljana zavojevati veliki Zagreb in uboga Slovenija bogato Hrvaško!

Nam je nerazumljivo, da se more v času, ko se dela na vseh straneh na političnem sporazumu, pisati tako neuvidevno in nevesčaško o gospodarskih vprašanjih. Treba je vedeti, da brez gospodarskega tudi političnega sporazuma ne more biti!

Dr. M. Korun:

Končni razgovori

Zaprl bomo vrata pred nosilci nemoralne oportunistične politike, katerim nikdar ne bo mesta med nami

Površnemu opazovalcu teka razgovorov za sporazum bi se utegnulo zdeti, kakor da ni bilo točno naše poročanje, ko smo že v predzadnji številki naznanili, da je sporazum sklenjen.

Vendar je bilo naše poročanje resnično.

Ko so bili delegati beograjske Združene opozicije 15. pr. m. v Zagrebu, so po razgovoru z g. dr. Mačkom ugotovili, da je dosežena ustna soglasnost v vseh bistvenih točkah sporazuma. Ta dogovor lahko primerjamo ustno sklenjeni pogodbi, ki se mora še zapisati.

Zato so beograjski delegati prevzeli — po želji g. dr. Mačka — nalogo, da se ustno soglasje zapiše in ko odobre ta zapis vse stranke Združene opozicije, da se predloži v odobritev g. dr. Mačku.

To se je zgodilo 23. pr. m. v Zagrebu. Razgovori zaradi stilizacije zapisa so trajali dva in pol dni. Ob tej priliki je g. dr. Maček izrazil svoje želje glede formulacije nekaterih točk in je — verjetno — opozoril še na nekatere stvari, ki naj bi se pisмено ugotovile.

Ker beograjski delegati niso imeli pooblastil, da pritrdijo v imenu svojih strank kakim spremembam, so se vrnili v Beograd, da njihove stranke to, kar se je v Zagrebu spremenilo in zapisalo, potrdijo.

Vse kaže, da bo Beograd tem spremembam pristal. S tem bodo razgovori za zapis pismenega sporazuma končani in sporazum gotov.

Za vsakega treznega človeka je razumljivo, da tako važen akt, kakor je zapis sporazuma, ne more biti sklenjen v kratkem času, tem manj, ker je en pogodbenik v Zagrebu, drugi — in to tri stranke — v Beogradu. Sporazumaške stranke se vežejo v bistvenih vprašanjih za dolgo dobo, kaj čuda, da ta posel ni kratek in tudi ne lahek.

Javnosti tečejo stvari prepočasi, prijatelji so nestrpni, kar je dokaz, kako ljudstvo jedva čaka na skončanje posla. Kakor mora leže na ljudeh pretekli časi; vsi želimo trenutka, ko se bomo mogli ozreti zopet z zatupanjem v bodočnost.

Nasprotniki sporazuma že vedo, da so bitko izgubili. To se vidi iz pisanja njihovih listov. Od «zračnih sporazumov» in prorokovanj, da je sporazum zaradi nepremostljivih načelnih razlik nemogoč, so prišli do skromnih ugotovitev, da sporazum «še ni» sklenjen, kar se pač pravi, da bo sklenjen.

Slovensko časopisje JNS «pozdravlja» sporazum, sicer s kislim obrazom, vendar se med vrsticami bere neprikrita želja, da bi se kaki intrigi — in teh ni malo! — posrečilo torpedirati sporazum v zadnjem trenutku.

Časopisje bivše SLS kaže prav značilen prepoved. Prvotno ironiziranje se je umaknilo stvarnejšemu poročanju, toda kača se še levi. Kmalu bomo videli, v katero gnezdo bo poskušala smukniti. Značilno je, da časopisje stranke, ki trdi, da je najmočnejša v Sloveniji, nima poguma zavzeti načelno stališče napram sporazumu in da nadaljuje nemoralno oportunistično taktiko do zadnjega trenutka. Zatržno pričakujemo, da se bodo sporazumaška vrata pred tako politiko prav čvrsto zaprla in da bo prepozen gost ostal pred vrati.

POLITIČNI TEDEN

Po skoro tridnevnih razgovorih in konferiranju z g. dr. Mačkom in ostalimi voditelji Kmečko-demokratske koalicije v Zagrebu so se vsi trije delegati beograjske Združene opozicije, prav zadovoljni s potekom teh pogajanj, vrnili v Beograd, kjer so takoj obvestili šefe svojih političnih skupin oziroma strank o zagrebških razgovorih in dogodkih. Šefi Združene opozicije so se nemudoma lotili proučevanja in dela na končni formulaciji pismenega sporazuma. To delo napreduje zelo naglo in docela v pozitivnem smislu, brez vsakega večjega pomišljanja ali kaknega drugačnega, nasprotnega gledanja na stvar. S tem je stopil sporazum med Hrvati in Srbi v svojo predzadnjo etapo. Zadnja etapa, ki je že na vidiku in bo napočila verjetno že v nekaj dneh, bo le še podpis besedila sporazuma oziroma deklaracije o sporazumu s strani vseh petih šefov beograjske Združene opozicije in zagrebške Kmečko-demokratske koalicije. Ta podpis se bo izvršil na najsvečanejši način in ga večina naroda v vsej državi napeto in z odkrito radostjo ter navdušenjem pričakuje in želi.

Čeprav se vsi naši politiki, ki sodelujejo pri končni redakciji besedila sporazuma v Beogradu, drže v svojih izjavah o sporazumu — seveda le iz golih taktičnih razlogov — skrajno rezervirano, se v javnosti vendar doznava iz dobro poučenih in zanesljivih virov, da je celotno delo na pismenem sporazumu tik pred srečnim, vsestransko zadovoljujočim zaključkom, ki so ga vsi prizadeti šefi že v celoti odobrili. Resnice, da je sporazum med Hrvati in Srbi, katerih večino predstavljata pač edinole obe pogodbenici: Združena opozicija in Kmečko-demokratska koalicija, povsem perfektno in neizbrisno dejstvo, ne more zanikati noben nasprotnik več, pa če bi hotel biti še tako brezobzirno podel, lažnjiv in pristranski. Sporazum je postal meso in kri!

G. dr. Maček je v omenjenih tridnevnih razgovorih v bistvu pristal na predloženo besedilo sporazuma, dodal pa je nekaj važnih in potrebnih dostavkov o najbolj perečih vprašanjih, ki so se pokazala v svoji neodložljivi aktualnosti šele v preteklih dneh na podlagi zadnjih notranjih in zunanjepolitičnih dogodkov. Podrobnosti o teh dodatnih pogledih g. dr. Mačka oziroma zagrebške Kmečko-demokratske koalicije niso znane in zato o njih seveda ni mogoče razpravljati. Eno pa je gotovo, in to je potrdil g. dr. Maček tudi v kratkem uradnem komunikéju, ki ga je vodstvo KDK izdalo po zaključku zadnjih zagrebških razgovorov, namreč, da je sporazum gotovo dejstvo, ki ga manjši dodatki, katere je dostavil besedilu sporazuma, nikakor ne morejo več omajati ali celo anulirati. Zato se bodo tudi v bodoče vse mnogoštevilne, rafinirane in trske nasprotnikov sporazuma dosledno razblinjale v prazen nič, ker je bratska vez, ki jo je spletel načrt sporazuma med Združeno opozicijo in Kmečko-demokratsko koalicijo, postala že tako trdna in močna, da je ne more pretrgati nihče več.

Grobelnik Gustav, Celje:

Zadružništvo in „zadružništvo“

Naš ideal je demokratična, gospodarsko in kulturno visoka Jugoslavija

Često se v javnosti razpravlja o zadružništvu in vsakdo daje temu gospodarskemu in socialnemu pokretu večji ali manjši pomen. Pravim: vsakdo, kajti danes je v tej demokratični organizaciji včlanjen večji del prebivalstva; od delavca in kmeta pa do pripadnika tako imenovanega srednjega stanu — obrtnika in uradnika. Zadruga se potemtakem ne dele le glede na poslovanje (nabavljalne, kreditne itd.), ampak tudi po tem, komu so v prvi vrsti namenjene: delavske, obrtniške itd. Vsem tem svojim članom — in one so predvsem namenjene ekonomsko slabše situiranemu človeku — nudijo po načelu samopomoči pomoč h gmočnemu izboljšanju njihovih razmer. Nihče ne more zanikati tega blagodejnega vpliva zadružništva, ki ga vrši pri večini državljanov, in brez dvoma zadružništvo v tem pogledu ni popolnoma brez pomena; nasprotno — le kadar bo vladala blaginja pri vsakem posamezniku, bo mogoče govoriti o blaginji tudi v državi.

Toda, ne da bi hoteli zmanjšati pomen zadružništva — nasprotno, podkrepiti ga z vsemi sredstvi, saj, kakor vidimo, igra odlično vlogo za izboljšanje današnjih družabnih razmer — pa moramo vendar poudariti tudi njegov socialni pomen. Eno izmed poglavitnih sredstev za izravnanje današnjega družabnega ustroja v smislu čiste demokracije predstavljajo le delavske zadruga.

Znano je, da se je zadružništva ob njegovem pričetku opri-

jelo predvsem delavstvo. Zadružništvo se je namreč pojavilo v prvi polovici 19. stoletja kot posledica kapitalističnega gospodarskega sistema. Kot reakcija proti temu nesocialnemu sistemu so se pojavila delavska gibanja, ki so zbrala delavstvo v boj za splošno socialno pravičnost ne le v njihovih strokovnih organizacijah, temveč v največji meri v zadrugah. Takratne zadruga so imele torej svojo posebno socialno ideologijo s posebnim socialnim programom: splošna preureditev družabnega stanja.

Kasneje so se zadružnemu pokretu pridružili tudi ostali družabni razredi, toda le v nadi, da jim bo izboljšana gospodarski položaj, tako n. pr. malemu obrtniku v konkurenci proti kapitalistični industriji.

Tako bi mogli orisati tudi današnje «zadruge», ki se zadovoljujejo samo z bonitetami, ki jim jih zadruga nudi, ki pa ne vidijo v njej tudi sile, ki bi izravnala vse socialne krivice, ki jih povzročata današnje individualistično gospodarstvo, ki ji ne priznajo njene vloge pri ozdravitvi razmer, ki nikakor niso demokratične, a za katere se ona že od svojih pričetkov bori: gesla demokracije: svoboda, enakost, bratstvo predstavljajo namreč tudi del zadružnega programa.

Vsem nam je ideal demokratična, gospodarsko in kulturno visoka Jugoslavija. Zadružništvo, podprto od pravih, zavednih zadrugarjev, bo prispevalo največ, da bo to tudi postala.

Ureditev uradniških prejemkov

Številni uradniški prejemki so v zadnjih letih postali preveliki in za državo preveliki. Zato je treba razmisliti o njihovi ureditvi.

V. Vlahovič:

Kaj obsojamo in odklanjamo?

Nepotrebni težki časi so dobra preizkušnja za bodočo politično opredelitev državljanov

Težke življenjske razmere so že same na sebi izvir nezadovoljstva. Ljudstvo je oropano blagostanja in je pahnjeno v položaj, da si samo išče potov in načinov, kako bi si pomagalo. Da pri tem svojem iskanju ne pazi na to, kakšna pota so dovoljena in kakšna ne, je povsem razumljivo.

Nihče se neče poglobiti v žive potrebe naroda. Oni, ki je dolžan skrbeti za to, se po navadi omeji v svoji «dolžnosti» le na to, da tako imenovane «krivce», ki so primorani, radi bede iskati zasilnega izhoda, kaznuje za prestopke. V nobenem primeru se pa taki «poklicanci» ne poglobijo v vzroke, zakaj prestopki sploh nastajajo in kako bi bilo treba zasukati krmilo državne politike, da bi se položaj normaliziral.

Vse te težave postajajo že banalne, vendar ne moremo molče preko njih, ker jih vsakdanji dogodki vedno znova osvežujejo. To stanje grupira državljane v dva nasprotna tabora. Če vemo, da je razpoloženje med narodom danes tako, potem se moramo tudi zavedati, da se razmere v doglednem času še ne bodo mogle popraviti.

Iz vsega tega pa izhaja še neki

drugi zaključek, da povzročata današnjim političnim mogotcem največje težkoče najbrže vprašanje, kako iznajti nova mamilna gesla, s pomočjo katerih naj bi si še v bodoče ohranili svojo pozicijo. Pri tem pa žal pozabljajo na važni naravni proces, da prebavlja človek take tolažilne obljube le dotlej, dokler ima dovolj sredstev za dostojno preživljanje. Pri trajnem pomanjkanju življenjskih potrebščin preneha vse samozatajevanje in zavlada nerazsodnost. To potrjujejo v celoti vse bogate dosedanje izkušnje.

Te ugotovitve so logične in jasne. Zato odklanjamo vsako diktaturo! Če v naprej obsojamo in izključujemo vse one politične relikte, ki imajo diktatorske ambicije in apetite.

Narod se zaveda, da prav po nepotrebem trpi pomanjkanje spričo neprecenljivega naravnega bogastva lastne domovine.

Ti pogledi na današnji položaj so nadvse jasni in objektivni ter ni mogoče preko njih potegniti črte niti z najreakcionarnjšimi sredstvi in nasiljem.

Zato zahtevamo na lastni zemlji soodločanje naroda prav v vseh vprašanjih!

Domači pomenki

„Voix européennes“ pišejo o sporazumu

med drugim:

«Naloga, katero je treba rešiti, ni lahka. Ne gre za ustvarjanje nove vladne kombinacije, marveč za reorganizacijo države same, ki jo zahtevajo Hrvati. Hrvati in Slovenci zahtevajo enakopravnost s Srbi in obliko države, v kateri bi taka enakopravnost dobila svoj izraz. K temu načelnemu vprašanju se pridružuje vprašanje, kako ga rešiti: problem postopka. S strani hrvaške seljaške koalicije se zahteva likvidacija zakonodavstva zadnjih let, razpust skupščine, organizacija novih volitev v konstituanto na podlagi svobodnega in tajnega volilnega prava, ki ga sedanja ustava ne pozna. Konstituanta bi imela nalogo, pripraviti novo ustavo brez majoriziranja.

Dolgo časa se stranke srbske koalicije niso mogle zediniti na vseh teh vprašanjih... Zadnji dogodki pa so ji pokazali, da je prišel trenutek, ko je treba končati s pogajanjem in določiti definitiven načrt. Opozicijske skupine se so spoznale na glavnih vprašanjih in se zedinile za skupen akcijski program, katerega podrobnosti danes še niso znane...»

V vsakem primeru je gotovo, da bo politična evolucija v Jugoslaviji imela za posledico važne spremembe.

Kdo je žid in kdo komunist?

Okrožnica nemškega ministrstva za propagando vsebuje tale stavek: «V smislu narodno-socialističnega svetovnega naziranja je treba smatrati, da so židovsko-komunistični: Sv. stolica, Iramazonske lože, sovjetski ljudski komisarji, angleška poslanska zbornica, vse vlade ljudske fronte, nemški školje, uredništvo «Timesa», Francija, Češkoslovaška, skandinavske države in naposled vsi ljudje, ki imajo polna usta kulture.»

Novi načrti zakona o samoupravnih hranilnicah

je naletel v vsaj Sloveniji na enoten odpor. Ta načrt nikakor ne kaže, da bi hotela naša gospodarska politika kreniti na drugo pot. Tudi v tem načrtu se jasno vidi tendenca, forsirati na vso moč državne privilegirane denarne zavode. Zlasti se to vidi v določbi, da bi smele hranilnice nalagati samo 20 odstotkov svojih hranilnih vlog v dolgoročno posojila in da se smejo dati posojila le v domači in sosedni občini. To pa pomeni na eni strani, da bi se ustavila na mah vsa stavbna delavnost v Sloveniji, na drugi strani pa novo koncentracijo slovenskega denarja v državnih denarnih zavodih, od koder, kakor vemo, zasebnik denarja dobiti ne more. Ako bi se ta načrt uveljavil, bi stali v Sloveniji pred novo gospodarsko krizo, ki bi bila umetno povzročena.

Kmečki dolgovi se morajo plačati!

Na svoji zadnji seji je odbor Privilegirane agrarne banke sklenil, da se morajo izterjati vse anuitete kmečkih dolgov in da se že tekoče izvršbe ne smejo odlagati.

Devetdeset službenih mest

je razpisanih na mestnem magistratu — v znamenju štednje.

V znamenju štednje

Z zadnjo rekonstrukcijo dr. Stojadinovičeve vlade je bilo število ministrov brez portfelja v sedanji vladi zvišano na štiri. Svoj čas je bil prav ljubljanski «Slovenec» tisti, ki se je najbesnejše boril proti vsakemu imenovanju ministrov brez portfelja. Časi se spreminjajo in še nekdo se spreminja z njimi...

Bogata nagrada

V nedeljskem «Slovencu» smo brali uradno objavo upravnika ljubljanske policije g. dr. Hacina, ki obljublja visoko nagrado 10.000 dinarjev onemu, ki izsledil storilce, ki

so v noči od 23. na 24. septembra t. l. v Misijonski tiskarni v Grobljah pri Domžalah poškodovali tiskarske stroje.

Skrbni pa so

Splošno je znana velika skrbnost, ki jo kažejo slovenski klerikalni politiki za svoje ljudi in kraje. V «Slovencu» beremo važno brzojavko, da je generalno ravnateljstvo državnih železnih odobrilo novo postajališče v Grobljah pri Domžalah. Povedati moramo namreč, da se nahaja v Grobljah slavnoznan Misijonska tiskarna, ki slovi kot specialno strokovnjaško podjetje za prvovrstne letake najinteresnejše vsebine.

Bridko resnico

je zopet enkrat junaško povedal sam sebi v brk ljubljanski «Domoljub», ki se je v zadnji številki silno razkačil nad vsemi onimi slovenskimi politikmi, ki so imeli svoj čas polna usta slovenske avtonomije in celo federacije, pa so potem za ministrski stolček prodali svojo slovensko avtonomijo.

Res je vse to! Tudi mi poznamo take politične žalostne in klavrne junake, ki so svojo nekdanjo veliko avtonomistično zastavo brez sramu prodali za vabljivo koritce v centralistični beograjski vladi. Teh dičnih značajev ni treba iskati predaleč od «Domoljuba». Ko se znaša nad prokletim centralizmom, ki ga pa njegovi gospodarji tako zvesto podpirajo, piše JRZ tednik še tole: «Dobrote centralizma smo ponovno okušali (in jih okušamo tudi danes, op. ur.) na svoji lastni koži. Taka politika je smrt za vsak narod, kajti v takih razmerah delajo lahko voditelji z narodom (in tudi res delajo, op. ur.), kar in kakor hočejo, saj vedo, da lahko preobračajo največje kozolce, da lahko trikrat na dan menjajo svoje programe, da lahko delajo na račun ljudstva najbolj grde kravje kupčije, kajti njih zaslepljenosti bodo šli kot backi slepo za njimi kamorkoli in nihče jih ne bo tiral na odgovor...» — Res, temeljito si je izprašal svojo in svojih gospodarjev kosmato vest ta dični JRZ in katoliški tednik...

Dobrega geografa

so se izkazali ata «Slovenski narod» v svoji notici o letalskem prometu med Italijo in Rumunijo. Po nekem hrvaškem listu so ata predstavili poročilo o poletu dotičnega aeroplana in zapisali, da je letalo plavalo nad Mletki. Dovoljujemo si čustljivemu atu pojasniti, da so Mletki hrvaško ime za — Benetke.

O učiteljski stalnosti

piše v eni preteklih števil «Učiteljski tovariš» in povdarja, zaka j naše učiteljstvo zahteva stalnost. Učiteljska stalnost je potrebna: «Da bi se mogel narodni učitelj popolnoma poglobiti v potrebe okolice šole in interese naroda, katerim morata služiti pouk in šola; da preneha protekcijonizem in trgovanje z učiteljskimi mesti; da dobi šolsko in prosvetno delo zopet svojo pravo vrednost; da dobijo zakonski predpisi svojo polno moč; da se po nepotrebem ne troši narodna in učiteljska imovina in da preneha materialno in materialno upropaščanje učiteljskih družin — nedolžne dece in denarja; da se med učiteljstvo zopet vrnejo zadovoljstvo, duševni mir ter občutek pravne sigurnosti in pravičnosti, ki so potrebni za uspešno delo v šoli.» — Temu nimamo dodati nič drugega, kakor da novi prosvetni minister gornje razloge osvoji in jih iznese v ministrskem svetu. Če jih bo potem še uresničil v naši praktični prosvetni politiki, bo žel neveljivo slavo in zahvalo vsega učiteljskega stanu in vseh staršev šoloobveznih otrok.

Zunanja politika

Vse zanimanje političnih in diplomatskih krogov v onih državah, ki so prizadete na španskem problemu, je zadnje dni osredotočeno na angleško-francosko noto, ki je bila preteklo soboto izročena italijanskemu zunanjemu ministru. Nota sicer še ni objavljena, vendar je izvedel vodilni angleški tisk iz dobro poučenih krogov, da izražata Anglija in Francija v uvodu note svoje veselje nad tem, da se je Italija odločila sodelovati v pomorski kontroli na Sredozemskem morju. Nadalje naglašata obe zapadni velesili, da bi umaknitev prostovoljcev iz Španije močno olajšala splošni evropski sporazum. Če bi pa do tega ne prišlo, bi postala povsem upravičena bojazen, da so težki in krvavi mednarodni zapletljivi na evropskih tleh neizbežni. Kakšne katastrofalne posledice bi take motnje svetovnega miru utegnile imeti za ves svet, si lahko predstavljamo, če se le ozremo dvajset let nazaj.

V noti se nadalje navajajo silne težave, s katerimi se je moral boriti londonski nevtalitetni odbor. Te težave tudi danes še niso nič manjše in jih more spraviti s sveta edinole čim skorajšnji predhodni sporazum med Francijo, Anglijo in Italijo. Bistvo takega sporazuma bi pa seveda tvorilo vprašanje umaknitve prostovoljcev iz Španije.

Kakor se domneva, bo italijanska vlada formalno odklonila predlog Pariza in Londona, da se skliče trojna francosko-angleško-italijanska konferenca, pač pa bo stavila kot nekaj protipredlog ponudbo, naj bi se ta pogajanja vršila po normalni diplomatski poti. Če bi pa nujnost kakih vprašanj vendarle zahtevala sklicanje omenjene trojne konference, bi se Italija temu ne upirala več, to pa le pod pogojem, da se povabi na to konferenco tudi Nemčija, ki je prav tako neposredno zainteresirana na španskem problemu. Hitler naj bi poslal tja svojega delegata ali vsaj opazovalca.

Nedavni obisk Mussolinija v Nemčiji torej že nosi prve vidne sadove v mednarodnem političnem položaju. Kaj bosta na gornji italijanski predlog odvrnili Francija in Anglija, se še ne ve; zdi se pa, da se iz temnih oblakov, ki vise nad Evropo in vsem ostalim svetom, že sliši nevarno grmenje in da se tu in tam že utrinjajo iz njih one nevarne strele, ki bi utegnile zanetiti svetovni vojni kres...

Da bosta zmeda in napetost še večji, je poskrbel te dni zopet Hitler, ki je na «prazniku žetve» v Bückeburgu javno poudaril zahtevo nemškega naroda po vrnitvi vseh njegovih predvojnih kolonij, brez katerih da Nemčija ne more živeti, češ da nima denarja za nabavljanje dragih sirovin pri evropskih velesilah. V zvezi s tem govorom so nemški narodni socialisti sklenili, da bodo v najbližji bodočnosti pokrenili silno kampanjo za vrnitev nemških kolonij. Kakšen odmev bo ta kampanja izzvala v današnji, skrajno napeti mednarodni atmosferi, si lahko predstavljamo.

Na kitajsko-japonski fronti so Kitajci ustavili japonsko ofenzivo in dosegli ponekod manjše uspehe. Na španskih bojiščih v preteklem tednu ni bilo nobenih pomembnejših sprememb. General Franco pripravlja pred Madridom odločilno ofenzivo. Republikanci niso prav nič v skrbeh, ker so dobro pripravljeni.

Naročite takoj „Slovensko besedo“ — glasilo Združene opozicije!

DOMA IN NA TUJEM

Rekonstrukcija vlade

V imenu Nj. Vel. kralja Petra II. so kraljevi namestniki z ukazom od 14. t. m. sprejeli ostavko, ki so jo predložili gg. pravosodni minister **dr. Niko Subotič**, gradbeni minister **dr. Marko Kozul**, minister za gozdove in rudnike **Djura Jankovič**, prosvetni minister **Drbrivoje Stošovič**, poštni minister **dr. Branko Kaludjerčič** in minister za telesno vzgojo **dr. Josip Rogič**, ter jih postavili na razpoložanje, imenovali so pa:

za pravosodnega ministra podpredsednika senata **Milana Simonovića**,

za ministra za gozdove in rudnike bana vrbaske banovine **Božijuba Kujundžića**.

za gradbenega ministra ministra na razpoložanju in narodnega poslanca **Dobrivoja Stošovića**,

za ministra brez portfelja narodnega poslanca **dr. Nika Novakovića**,

za ministra za telesno vzgojo narodnega poslanca **dr. Vekoslava Miletića**,

za poštne ministra podpredsednika narodne skupščine **Vojka Cvrkića**,

za prosvetnega ministra upokojenega pomočnika prosvetnega ministra **Dimitrija Magaraševića**.

VSE ONE, ki so prejeli «Slovensko besedo» na ogled, opozarjamo, da jim bomo s prihodnjo številko uknili list, če se ne bodo ta čas naročili oziroma nakazali naročnine. Zato nemudoma naročite «Slovensko besedo», ki odločno in dosledno brani Vaše interese in je glasilo Združene opozicije za dravsko banovino.

Hranilne vloge v Sloveniji. Celotne vloge v vseh 29 slovenskih hranilnicah so znašale dne 31. avgusta t. l. 1.015.019.952 dinarjev in so padle napram prejšnjemu mesecu za 5 milijone dinarjev. Vseh vlagateljev je bilo tega dne 136.282. V avgustu so narasle vloge v 8 hranilnicah.

Iz združne literature. Zveza slovenskih zadrug v Ljubljani je izdala ob stoletnici rojstva očeta našega združništva Mihe Vošnjaka «Združni zbornik», ki je lepo urejen in okusno opremljen. Zbornik vsebuje obširen opis dela Mihe Vošnjaka na združnem polju, nastanek naših prvih zadrug ter razloge in motive, ki so dovedli ljudi do ustanavljanja zadrug. Zelo zanimivi so tudi članki, ki opisujejo Miho Vošnjaka kot človeka in pa njegovo delo ter vpliv na razvoj združništva v Istri. Za pravilno razumevanje našega združništva sta zelo poučna članka, ki opisujeta razvoj posameznih vrst zadrug in tridesetletno delovanje Zveze slovenskih zadrug v Ljubljani. Zbornik vsebuje tudi seznam zaslužnih združnih delavcev ter statistični pregled vsega slovenskega združništva. Ob zaključku knjige je priobčen izvleček glavne vsebine v francoščini. Zbornik, ki je bogato ilustriran, se dobi v knjigarnah oziroma pri izdajateljici.

Uredbo o zaščiti državnih gozdov je odobril ministrski svet in je že stopila v veljavo. Namenečenih bo večje število uslužbencev, za kar je minister za gozdove in rudnike že dobil potrebno pooblastilo.

Napredek v gospodarskem življenju v naši državi razglašajo dan za dan vladni listi. Nov dokaz tega napredka je državna sladkorna tovarna na Belju, ki bo delala v letošnji sladkorni kampanji le poldrug mesec, dočim je trajala lanska kampanja še 5 mesecev...

Zračni promet v naši državi je za letos uknjen na vseh progah, izvzemi progo Zagreb—Beograd in obratno. Na tej progi odleti letalo vsak dan, razen nedelj, iz Beograda ob 6.30 zjutraj, iz Zagreba pa ob 15.45. S 16. oktobrom se bo uknila tudi ta proga.

V zadnjih desetih letih je bilo obsojenih v naši državi 454 oseb zaradi ponarejanja denarja

Naše državne železnice bodo nabavile za 65 milijonov dinarjev železniških pragov. Večino pragov bosta dobavili savska in dravska banovina.

«Narodni seljaški klub» v narodni skupščini je spremenil svoje ime v «Zemljoradniški klub», ker je večina njegovih članov, izvzemi enega samega, bila včlanjena v bivši zemljoradniški stranki.

V vseh krajih naše države bo prirejen sredi letošnjega oktobra «dan pogozdovanja», pri katerem bodo sodelovali učenci vseh šol.

Zanimivost. V Vojvodini je vas, ki je svoje staro ime zavrgla in se v času bivšega JNS režima prekrstila v «Uzunovičev». Sedaj so vaščani začeli akcijo za vrnitev k staremu imenu. Čudni so današnji časi, še bolj čudni so pa ljudje...

Novo društvo. V Zagrebu je bilo ustanovljeno društvo «Hrvatski jezik», ki ima namen, da očisti hrvaški jezik vseh «peg» in tujih primesi odnosno spakendrank. Novo društvo je pod istim naslovom tudi pričelo izdajati lastno glasilo. Pri nas takega društva še ne smemo kmalu pričakovati.

Dobiček državnih tiskarn v Beogradu in Sarajevu je predviden v letošnjem državnem proračunu s 34 in pol milijona dinarjev. Zasebna tiskarska podjetja pa jedva še životarijo oziroma že počasi prehajajo v likvidacijo...

Devet novih gimnazij je bilo te dni odprtih v Jugoslaviji, od tega tri v Beogradu.

«Jadranski dan» se bo letos proslavil svečano v vsej državi dne 31. oktobra.

Kapitalnega divjega mrjasca je ustrelil pred dnevi v daruvarskih vinogradih neki lovec. Zverina je tehtala 554 kg.

V znamenju svobode. Voditelji bolgarskih prepovedanih političnih strank in pa bolgarski komunisti so izdali ogromne množine letakov proti notranjemu ministru Krasnovskemu. V letakih zahtevajo vpostavitve in vrnitev državljanских pravic in svobodin ter ustavnega stanja. V zvezi s tem je izvršila policija neštete aretacije. V nekaterih drugih državah vlada docela isto stanje...

Rumunija je sklenila, da si nabavi velike zaloge vseh vrst sirovin, zlasti različnih kovin. Najprej namerava ustvariti zalogo 10.000 vagonov sirovega železa.

Posebno ministrstvo za letalstvo je ustanovila Turčija.

Veliki manevri grške vojske so se pričeli v vzhodni Makedoniji in bodo trajali 11 dni.

Med Avstrijo in Poljsko so postali odnošaji v zadnjem času zelo pristrani. Najbolj bosta tega vesela Rim in Vatikan.

Strankarstvo cvete. Na Poljskem je bila doslej samo ena vladna stranka. Sedaj so pa poljski politiki sklenili, da napravijo iz te stranke kar — štiri nove stranke, in sicer: stranko starokatoliškega nacionalnega edinstva, stranko narodnega edinstva polkovnika Koca, demokratsko stranko, ki se ji bo pridružila stranka vzhodno-šlezjskega vojvode Grazinskega in stranko «nacionalne solidarnosti». Lep konglomerat...

Hitler ne bo vrnil obiska Musoliniju še v letošnjem oktobru, kakor se je pisalo, temveč šele prihodnjo pomlad.

Zalostna napoved. Sovjetski maršal Vorošilov je imel pred dnevi po končanih velikih manevrih sovjetske vojske govor v Minsku. Med drugim je dejal, da vojna še nikdar ni bila tako blizu, kakor je danes in da na sovjetskih mejah že grme topovi...

V Nemčiji so proglasili splošen bojkot vseh svetovnih listov, ki propagirajo demokracijo. Med 18 največjimi listi so v Nemčiji prepovedani tudi «Matin», «Temps» in «Petit Journal». Kam vodi to?...

Veliko oborožitveno posojilo bo najela v tujini češkoslovaška vlada. Obenem se bodo v oborožitvene namene tudi močno zvišali davki. Češkoslovaško ljudstvo se tega nedvomno zelo veseli...

Na Madžarskem pripravljajo revizijo ustave in se vlada že pogaja glede tega s predstavniki vseh političnih strank.

Predsednik rumunske vlade Tatarescu je prejel vabilo turške vlade, da še ta mesec obišče Ankaru.

Japonska vlada pripravlja načrt zakona, s katerim se bo vse družabno življenje na Japonskem podvrlo državni kontroli, prav tako pa tudi vse gospodarstvo. Pri tem si je japonska vlada vzela za vzor fašistični sistem.

Letalska pošta se vedno bolj uveljavlja v naprednih državah. Pri nas je še nekako v povojih, dočim se n. pr. na Nizozemskem sploh vsa pošta odpremlja z letali in tudi Anglija pošilja vso pošto v svoje kolonije in dominijone po zraku.

Novo vrsto sladkornega trsa so vzgojili po dolgotrajnih poizkusih nizozemski botaniki v Bandungu na Javi. Novi trs je odpornejši od sedanjega, vsebuje pa znatno večji odstotek sladkorja. Nova rastlina lahko uspeva na zemljiščih, ki so bila doslej za gojitev sladkornega trsa absolutno neuporabna.

Naprednost Američanov se prav nazorno vidi tudi iz dejstva, da so ameriški gospodarstveniki izdali lani samo za časopisne oglase nič manj kakor 188 milijonov dolarjev, za inšerate v revijah 144 milijonov, za reklamo v radiu 60 in za zunanjo reklamo 34, skupaj torej 426 milijonov dolarjev. Izdatki za reklamo so v Ameriki narasli proti letu 1935. za 17 odstotkov.

Nemško trgovsko brodovje je doseglo v začetku letošnjega leta tri četrtine predvojnega stanja in šteje zdaj 3579 trgovskih ladij s 39 milijona bruto registrskih ton.

Potrebujejo nas. Madžarska je te dni dovolila vsake carine prost uvoz drv za kurjavo iz Jugoslavije in Češkoslovaške. Cene drv bodo pri nas letos očitno še močno narasle in bodo dosegle tako višino, kakor je še menda doslej nikdar nismo zabeležili.

Poljsko poslaništvo v Tokiu in pa japonsko poslaništvo v Varšavi sta s 1. oktobrom proglašeni za veleposlaništvi.

Drug drugemu si sledijo... Brazilski parlament je s 520 proti 138 glasovom sprejel predlog predsednika republike Vargasa, da se v Braziliji za 3 mesece proglasi vojno stanje. Uvedena je najstrožja cenzura tiska. Vsako nasilje rodi odpor, o tem so si lahko na jasnem brazilske diktatorji in njihovi oponaševalci na evropskih tleh...

Japonska vlada je uknila vse svoje konzulate v Sovjetski Rusiji, izvzemi generalni konzulat v Moskvi in pa svoje tamkajšnje veleposlaništvo. Enake ukrepe je izdala tudi sovjetska vlada za svoje konzulate na Japonskem.

Gospodarski bojkot proti Japonski, ki je bil sklenjen na seji Sveta društva narodov v Ženevi, dela Japancem velike skrbi in preglavice. Japonce tudi skrbi zadnje naročilo kitajske osrednje vlade v Sovjetski Rusiji, na podlagi katerega bo Rusija dobavila Kitajski 600 najmodernejših bojnih letal.

Angleški demokratični elementi so pričeli odločno nastopati proti fašizmu, katerim je tudi na Angleškem pričel nevarno rasti greben. Poulični spopadi med obema skupinama in policijo so na dnevnem redu.

Zaradi stalnega podraževanja mesa stavka v New Yorku 5000 mesarjev. Pri nas kaj takega zankrat ni mogoče...

Nova letalska proga je bila otvorena med Rimom, Beogradom in Bukarešto ter obratno. Od Rima do Beograda meri 720 km. Vozijo na njej italijanska letala, in sicer en dan v smeri Rim—Beograd—Bukarešta, naslednji dan pa v obratni smeri. Vsako letalo more sprejeti 25 potnikov in 200 kilogramov pošte.

Podmorski predor med Anglijo in Francijo pod Rokavskim prelivom je postal zopet aktualen v angleški spodnji zbornici z ozirom na neovirano dobavo živil ter drugih potrebščin med obema zaveznicama v primeru vojne...

Velika amnestija je bila izrečena v Moskvi o priliki svečane otvoritve orjaškega prekopa, ki veže Moskvo z Volgo. Amnestiranih je 55.000 političnih obsojencev, ki so v prvi vrsti pomagali graditi to moderno tehnično posebnost.

Zrakoplov «Graf Zeppelin» je absolviral v zadnjih osmih letih okrog 600 poletov v dolžini 1 milijon 650.000 kilometrov in je prenesel povsem varno v razne kraje sveta, največ seveda preko Atlantskega oceana, okrog 13.000 potnikov.

Najboljšo žetev ozimne pšenice v zadnjih petih letih so letos zabeležili v Združenih severoameriških državah, Tudi v naši vojvodinski žitnici se nad letošnjo letino žita ne smemo pritoževati.

Tudi na progih Pariz—Bruselj so bili uvedeni motorni vlaki, ki potrebujejo za to pot le pičle 4 ure.

Nemci nočejo zaostajati. Z ozirom na uvedbo stalnega letalskega prekoceanskega prometa z vzajemnim sodelovanjem ameriških in angleških veleletal je izdalo tudi nemško letalsko ministrstvo dovoljenje svoji «Lufthansi», da čimprej prične nemške konkurenčne trgovske in potniške polete z letali med Nemčijo in Ameriko.

Angleška vlada je doslej razdelila med prebivalstvo, ki živi v bližini strateško važnih objektov, brezplačno že nad osem milijonov plinskih mask.

Cene jamskega lesa so v Angliji poskočile zadnji čas za 125 do 140 odstotkov. Jamski les dobavlja Angliji po večini Sovjetska Rusija. Pričakuje se še nadaljnji dvig cen jamskega lesa.

Akcijo za povrnitev monarhije na Španskem je v zadnjem času močno pospešil bivši španski kralj Alfonz XIII.

Predsednik USA Roosevelt namerava v kratkem sklicati izredno zasedanje ameriškega parlamenta z namenom, da sprejme zakon o kmetijstvu, o reguliranju mezd in o določitvi maksimalnega delovnega časa. Obenem bo parlament razpravljal tudi o napetem položaju v Sredozemlju in na Daljnem vzhodu.

Nemška vlada je naročila za potrebe svoje vojske in pa civilnega prebivalstva na Madžarskem ogromne množine mesnih in drugih konzerv, tako da bo šla skoro vsa madžarska konzervna produkcija v Nemčijo. Te dni je bilo odposlanih iz Budimpešte v Nemčijo tudi 500 vagonov paradiznikovih konzerv.

Za mir in bratstvo med narodi ves svet mrzlično tekmuje v oboroževanju. Znana italijanska tovarna vojaških avtomobilskih in aeroplanskih motorjev Isotta Fraschini v Milanu je zvišala svojo delniško glavnicu od 54 na 70 milijonov lir...

V Parizu se je nedavno vršil 37. mednarodni kongres miru. Končal se je povsem tiho in mirno z obširnimi papirnatiimi resolucijami. Istočasno je vsa svetovna vojna veleindustrija zaposlena noč in dan z izdelovanjem «miroljubnih» tankov, granat, topov, letal itd.

Sporazum

Prvi dan: On: Žena, slabo kaže! Zdi se, da sta se vendarle sporazumela Beograd in Zagreb. Pripravi se na penzijo in pojdi po kovčke...

Žena je odpovedala naročeno večerno obleko in začela računati, če bo mogoče obdržati drago stanovanje in kljub sporazumu poslati hčer v penzijo v Švico. Mož pa je začel pobirati svoje spise ter jih metati v peč.

Račun ni šel skupaj. Večerja se je prismočila. Spanje je bilo nemirno.

Drugi dan: Kaj vruga pišejo novine toliko o tem sporazumu? Za sanacijo denarnih zavodov se nihče ne briga, za trgovske pogodbe še manj. Še o konkordatu se ne piše več dosti. Vse nori za sporazumom. Vsi odpirajo usta in čakajo čudežev... Kako se menja to neumno javno mnenje. Tako je bilo vse lepo urejeno, pa, vidiš, pride ta prekleti sporazum... Naj ga vrag odnese!

Vidiš, jaz sem zmeraj pravila: ne staviti vsega na eno karto! Zakaj se niste o pravem času malo zasukali na to ali ono drugo stran? Me žene bi to že znale,

a vi moški ste zanič. Zdaj smo se ravno navadili dobro živeti, pa naj spet crkavamo?!

Tretji dan: Veš, žena, mi je že odleglo. Bil sem v klubu, se malo razgovarjal in bral časopise. Veš, kaj piše Grga? To ni tako s tem sporazumom, kakor sem se prestrašil prvi hip. Oni hočejo samo priti do oblasti — v tem so se sporazumeli. Toda, kje je bistvo sporazuma, ha? Pametno in zvito pravi Grga: Mi pozdravljamo — ga vidiš, lisjaka? — sporazum, toda moramo vedeti, v čem je, kako daleč gre. Vse, prav vse mora biti do kraja izdelano, napisano in podpisano. Potem pa objavljeno. Potem šele bomo videli, po čem so češpljeli — Ti, žena, veš, da je bil Grga že na pol pri Stojadinoviću?

On: Saj je vendar toliko kričal na to vlado?!

Ali ne veš, da samo tisti otrok, ki se dere, pride do materinih prs. Eno drži, žena, ker ni v sporazumu bistva, bo vsa stvar še dolgo trpela. Dotlej pa se more dogoditi še marsikaj. Ne bodo se, ne, tako brž sporazumeli. Kar pripravi hčerko za Švico!

(Po «Novi Riječi».)

Naše hranilnice v nevarnosti

Zveza jugoslovanskih hranilnic v Ljubljani, ki zastopa vseh 29 slovenskih samoupravnih hranilnic, je zavzela k pripravljene Uredbi o občinskih hranilnicah, ki naj bi se v najkrajšem času izdala, sledeče stališče:

Uredba se sploh ne ozira na obstoječe razmere pri slovenskih in tudi dalmatinskih hranilnicah (za katere velja avstrijski hranilniški regulativ in ki obstojajo deloma že več, kot 100 let), čeprav je od vseh 57 jugoslovanskih hranilnic 39 hranilnic v teh dveh pokrajinah in četudi poslujejo baš te hranilnice točno po načelih, po katerih poslujejo hranilnice po vsej

srednji Evropi, zlasti tudi na Češkoslovaškem in na Poljskem.

Z novo uredbo bo prizadejana ogromna in nepopravljiva škoda ne le hranilnicam, temveč vsemu zasebnemu in javnemu gospodarstvu.

Oškodovani bodo:

1. **Hišni posestniki, kmetje, gradbena obrt itd.**, ker hranilnice ne bodo mogle dajati dolgoročnih, hipotekarno zavarovanih posojil (hipotečnih, meničnorealnih, v tekočem računu in amortizacijskih) več kot 20% vlog na knjižice, in sicer le v lastni občini ter v sosednjih občinah.

To pomeni, da se ne bodo več

mogla dajati hranilniška dolgoročna posojila sploh nikomur v doli navedenih krajih in da bo treba obstoječa posojila te vrste likvidirati po posebnem likvidacijskem načrtu, ki ga mora vsaka hranilnica predložiti v enem letu po uveljavitvi te uredbe:

Bled, Bohinjska Bistrica, Dolnja Lendava, Domžale, Dravograd, Gornji grad, Hrastnik, Jesenice, Kočevje, Laško, Litija, Prevalje, Rakek, Ruše, Šoštanj, Trbovlje, Trzin, Zagorje, Zalec, razen tega pa v vseh manjših krajih.

2. **Vse naše samouprave** — banovina, občine, sreski cestni odbori in druge javne korporacije, ker bodo smele hranilnice dajati posojila le lastni občini in sicer samo kratkoročno. Znano je, da

morejo občine in druge javne korporacije izvrševati investicije le s pomočjo dolgoročnih posojil.

S pomočjo takih dolgoročnih posojil hranilnic se je samo v dravski banovini omogočilo: 398 šol, 11 cerkva in župnišč, 25 elektrarn in elektrifikacij, 19 bolnišnic, 14 ubožnic in hiralnic, 88 vodovodov in vodnjakov, 43 mostov in melioracij, 76 cest, železnic in drugih komunikacij, 16 klavnic in trgov, 32 gasilskih domov, 59 občinskih stanovanjskih hiš, 60 občinskih uradnih poslopjij itd., skupaj 1521 javnih naprav.

3. **Banke in zadruga**, ker ne bodo več smele sprejemati naložb od hranilnic. Hranilnice torej ne bodo več smele podpirati združništva.

4. **Država sama**: Državni vred-

nostni papirji in blagajniški zapisi ne smejo namreč znašati pri nobeni hranilnici več, kot 20% vlog na knjižice.

Posledice za naše gospodarstvo bi bile katastrofalne. Likvidirati bi se morale namreč samo v Sloveniji: 1. hipotečnih posojil in posojil v tekočem računu pribl. 460 milijonov; 2. komunalnih posojil (sploh vse) pribl. 250 milijonov; 3. naložb pri bankah in zadrugah pribl. 60 milijonov; 4. državnih papirjev (!) vsaj 71 milijonov; skupaj približno 841 milijonov!

Če se torej ne doseže sprememba teh in še nekaterih drugih določb oziroma se ne bi doseglo niti, to, da smejo dosedanje hranilnice poslovati naprej tako, kot doslej, je bolje, da se ta škodljiva uredba sploh odloži.

MR. BAHOVEC

Pijte samo **zdravilni** **PLANINKA** čaj

v plombriranih paketih po Din 20.- in Din 12.-

Apoteka Mr. Bahovec, Ljubljana

ANTON KOVAČIČ

Izdelovanje glinastih peči v najmodernejših vzorcih. Postavitev vsakovrstnih štedilnikov in kaminov. Oblaganje hodnikov, kopalnic, mesnic itd. z belimi ali barvanimi inozemskimi email ploščami. Šamotne in kmečke peči. Vsa v stroko spadajoča popravila izvršujem točno. Cene solidne. Garancija za material in delo.

Ljubljana, Viška ulica št. 3 (Rožna dolina) - Telefon št. 33-57

OPTIK

J. GOLDSTEIN

Ljubljana, pod Trančo 1

priporoča po nizkih cenah prvovrstna očala, daljnogleda, triedre, tlakomere, toplomere i. t. d.

Oglašujte v „Slovenski besedi“

Bukova drva, trbovelski premog

dobavlja po najnižjih cenah

JELOČNIK VIKTOR

Telefon 24-11

Rožna dolina, Cesta V. št. 2

NAJNOVEJŠI
VZORCI

ZA JESENSKE
PLAŠČE
IN OBLEKE

RAVNOKAR
DOSPELI

BOGATA IZBIRA

A. & E. SKABERNÈ
LJUBLJANA

Velika odprodaja!

Radi renoviranja lokala odprodajam 2000 parov čevljev vseh vrst po globoko znižanih cenah. Odprodaja traja samo od 1. do 15. okt.

„JE-JA“

Ljubljana, Miklošičeva c. 36.

Gostilna „ŠTRAJZEL“

DRŽAVNA RAZREDNA LOTERIJA

Državna razredna loterija javlja tem potom, da je za prihodnje 35. kolo srečk do temelja spremenila svoj loterijski načrt.

SREČKE I. RAZREDA 35. KOLA so gotove in bodo dane v prodajo 17. septembra t. l. v 100.000 celih srečkah.

Žrebanje I. razreda bo 20. in 21. oktobra 1937. leta.

Cena srečk za vsak razred je sledeča:

ena cela Din 200.-; ena polovica Din 100.-; ena četrtnina Din 50.-.

Skupna vrednost dobitkov je povečana ob isti količini izdanih srečk in isti ceni napram prejšnjemu načrtu od Din 64,320.000.- na

Din 64,991.000.-

V tem kolu so pomnožene premije in dobitki tudi v prvih štirih razredih, kakor tudi v samem petem razredu tako, da bodo igralci že v samem pričetku igre, t. j. že od I. razreda sledili z močnim zanimanjem igri v tem interesantnem kolu.

V vseh petih razredih je osem premij in to po:

Din 2,000.000.-, 1,000.000.-; tri po 500.000 Din, 400.000 Din in dve po 300.000 Din.

Poleg teh premij so še sledeči večji dobitki: osem po 200.000 Din; 16 po 100.000.-

17 po 80.000.-, 17 po 60.000.-, 19 po 50.000.- 17 po 40.000.-,

kakor tudi veliko število drugih večjih dobitkov.

V V. razredu tega kola je vpeljano veliko število dobitkov, ki prej niso obstojali, in to: po

Din 85.000.-, 25.000.-, 15.000.-, 12.000.-.

Po začetnem razporedu denarnih dobitkov je povečano v V. razredu število dobitkov iznad Din 10.000 — od 105 na 302 dobitka, in bo na ta način skoraj na vsak večji kraj naše kraljevine prišel vsaj en večji dobitek ali premija.

V najsrečnejšem primeru, z možnim združenjem premije in dobitka v V. razredu lahko zadenete na eni celi srečki

Din 3,200.000.-

Za izplačilo dobitkov jamči država kraljevine Jugoslavije.

Srečke zamorete dobiti pri vseh pooblaščenih prodajalcih in njihovih preprodajalcih, ki jih ima skoro vsak večji kraj. Približna pojasnila z loterijskim načrtom in splošnimi pravili se dobe na zahtevo brezplačno pri vseh pooblaščenih prodajalcih srečk.

Kdor kupuje srečke državne razredne loterije poleg osebne koristi, ki jo je možno doseči, obenem pomaga narodnemu gospodarstvu, obrti, industriji in invalidom, ker se razdeli čisti dobiček, dobljen pri prodaji, po zakonu sorazmerno v prej omenjene svrhe.

Za cenjena naročila se priporoča:

Slovenska banka d. d., Ljubljana

Krekov trg št. 10

Pooblaščen kolektura Državne razredne loterije

MODNA MANUFAKTURA

z a d a m e in gospode

LONČAR - RAŠKA - STARÈ

LJUBLJANA, Francišškanska ulica 3